

KONWENT MARSZAŁKÓW WOJEWÓDZTW RP ŁÓDZKIE 2025

STANOWISKO NR 3

KONWENTU MARSZAŁKÓW WOJEWÓDZTW RP

z dnia 4 września 2025 roku

w sprawie zadań zleconych z zakresu administracji rządowej bez zapewnienia samorządowi województwa adekwatnych źródeł finansowania

Samorzady województw w imię dbałości o rozwój wspólnot regionalnych i dobro ich mieszkańców uczestniczą w realizacji szerokiego katalogu zadań publicznych, angażując swe zasoby na rzecz dobra wspólnego, bez względu na charakter zadań, czy też źródła ich finansowania. Jednakże, utrwalająca się praktyka przekazywania jednostkom samorządu terytorialnego – w tym samorządom województw – nowych zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, bez zapewnienia adekwatnych środków finansowych na ich realizację, budzi sprzeciw Konwentu Marszałków.

W opinii Konwentu każdorazowo decyzja o potrzebie, zakresie przekazywanych zadań i źródłach ich finansowania, musi być poprzedzona rzetelną oceną skutków regulacji zawierającą alternatywne scenariusze oraz konsultacjami ze środowiskiem samorządowym co do wyboru optymalnego rozwiązania. Forum konstruktywnej debaty powinna być Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego, a uzgodnionemu stanowisku należy nadać w sposób sformalizowany **charakter rozstrzygający i wiążący** dla legislatora.

Wieloletnie, negatywne doświadczenia samorządów związane z niepełnym zabezpieczeniem środków na realizację zadań zleconych wskazują, że potrzebne jest wypracowanie jasnego modelu zabezpieczenia odpowiednich środków w budżecie państwa. Samorzady oczekują respektowania wymogów art. 167 Konstytucji, który wyraźnie przesądza, że *zmiany w zakresie zadań i kompetencji jednostek samorządu terytorialnego następują wraz z odpowiednimi zmianami w podziale dochodów publicznych*. W świetle rozwiązań wynikających z art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1572 z późn. zm.) jednostka samorządu terytorialnego wykonująca zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami otrzymuje z budżetu państwa dotacje celowe w wysokości zapewniającej realizację tych zadań. Obecna praktyka narusza powyższe przepisy oraz podważa zasadę adekwatności finansowej i samodzielności samorządów, gwarantowaną Konstytucją i ustawami ustrojowymi.

Wyrażane przez Konwent Marszałków zastrzeżenia nie odnoszą się do zadań o charakterze transferu środków, gdzie rola jednostek samorządu terytorialnego sprowadza

KONWENT MARSZAŁKÓW WOJEWÓDZTW RP ŁÓDZKIE 2025

się do zweryfikowania poprawności złożonych wniosków i przekazania środków osobom uprawnionym do otrzymywania świadczeń czy refundacji. Przedmiotem stanowiska jest brak adekwatności kwot dotacji celowych do niezbędnych do sfinansowania wydatków osobowych i rzeczowych, ponoszonych przez samorząd w związku z pełną i terminową realizacją zadań zleconych z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami.

Wobec braku adekwatnego finansowania, samorządy niejednokrotnie są zmuszone do dochodzenia należnego świadczenia w postępowaniach sądowych, które wielokrotnie przynosiły korzystne dla nich rozstrzygnięcia, co dodatkowo potwierdza zasadność niniejszego stanowiska, niemniej nie stanowi rozwiązania problemu. Postępowania sądowe wiążą się z czasochłonnością proceduralną, a otrzymywane w ten sposób środki finansowe wpływają do budżetów województw z kilkuletnim opóźnieniem w stosunku do czasu poniesienia rzeczywistych kosztów.

Samorządy województw nie uchylają się od finansowania zadań przypisanych administracji państwowej i podejmują się realizacji szeregu działań dla dobra publicznego, finansując m.in. przedsięwzięcia wspierające działania państwowej straży pożarnej czy policji. Nie może się jednak stać zasadą, że samorząd w każdej sytuacji będzie realizował zadania zlecone bez otrzymania odpowiednich środków z budżetu państwa. Konwent Marszałków za błędne uznaje założenie, potwierdzone dotychczasową praktyką, że samorząd chcąc rzetelnie wykonywać zadania zlecone, będzie przeznaczał środki własne na ich realizację. Angażowanie środków własnych na obsługę zadań zleconych oznacza bowiem ograniczenie możliwości wydatkowania ich na zadania związane z rozwojem regionalnym będącym podstawowym planowym efektem działania samorządów województw, przyczyniającym się bezpośrednio do rozwoju kraju.

W ostatnich latach następuje systematyczne poszerzanie katalogu zadań wykonywanych w imieniu administracji rządowej, przy jednoczesnym niedoszacowaniu przekazywanych dotacji celowych. Dotyczy to zarówno bieżących kosztów funkcjonowania instytucji, jak i konieczności realizacji założonych przedsięwzięć i programów społecznych, edukacyjnych czy infrastrukturalnych.

Konwent Marszałków uznaje za szczególnie problematyczne i wymagające dalszych uzgodnień poniższe obszary angażujące samorządy regionalne:

- uczestnictwo samorządów województw w działaniach z zakresu obronności i zarządzania kryzysowego, np. przy klęskach żywiołowych, w sytuacji gdy samorząd został pozbawiony kluczowej infrastruktury, jak w przypadku reformy gospodarki wodnej;
- realizację przez samorządy województw programów integracji cudzoziemców i uchodźców, które wymagają zaangażowania kadry, tłumaczy, specjalistów, infrastruktury i systemowego podejścia, przy braku stabilnych i adekwatnych źródeł finansowania i niejasnych zasadach odpowiedzialności;

KONWENT MARSZAŁKÓW WOJEWÓDZTW RP ŁÓDZKIE 2025

- zwiększanie roli samorządów w działaniach profilaktycznych i edukacyjnych, w tym w kampaniach społecznych (dotyczących m.in. profilaktyki zdrowotnej, edukacji ekologicznej, przeciwdziałania przemocy), bez wyodrębnienia środków na działania informacyjne, szkoleniowe i ewaluacyjne;
- ograniczenie roli marszałka względem wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego (WORD) do sprawowania nadzoru w zakresie zgodności działania z prawem oraz gospodarki finansowej, przy jednoczesnym przyznaniu administracji rządowej kompetencji do ingerowania w zasady egzaminowania kierowców, kontroli przestrzegania przepisów egzaminacyjnych oraz jakości kształcenia, jak i pojawiających się propozycji centralizacji rozwiązań, bez rekompensaty finansowej za dotychczasowe zaangażowanie i inwestycje samorządowe.

W związku z powyższym Konwent Marszałków wnosi o odejście od postrzegania samorządów województw jako wykonawców, na rzecz równorzędnych partnerów, którzy powinni mieć realne możliwości realizacji powierzanych im zadań w interesie mieszkańców. Systemowa zmiana podejścia w tym zakresie powinna uwzględniać:

1. wypracowanie mechanizmu **wiążących uzgodnień** dotyczących zakresu przekazywanych zadań zleconych oraz adekwatnego poziomu ich finansowania, uwzględniającego niezbędne zasoby kadrowe, inwestycyjne i techniczne;
2. **wzmocnienie roli Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego**, poprzez sformalizowane nadanie wyrażanym przez to gremium opiniom, charakteru rozstrzygającego i wiążącego dla legislatora;
3. określenie jasnego modelu zabezpieczenia adekwatnych środków w budżecie państwa gwarantującego **respektowanie zasady pełnego finansowania zadań zleconych**;
4. wprowadzenie mechanizmów **waloryzacji dotacji celowych**, uwzględniających wzrost kosztów realizacji usług publicznych;
5. **przekształcenie zadań zleconych mających charakter zadań stałych, w zadania własne jednostek samorządu terytorialnego**, na podstawie rzetelnej wyceny kosztów tych zadań wraz z finansowaniem opierającym się o rewaloryzację analogicznie jak dla zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, co pozwoliłoby na gospodarowanie środkami w bardziej elastyczny sposób (w ślad za opinią Najwyższej Izby Kontroli wyrażoną w efekcie kontroli *Dotowanie zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami* (KBF.430.002.2017 Nr ewid. 26/2017/P/16/009/KBF)).

KONWENT MARSZAŁKÓW WOJEWÓDZTW RP ŁÓDZKIE 2025

Konwent Marszałków apeluje o zainicjowanie procesu zmian w obszarze zadań zleconych samorządom województw, z uwzględnieniem rozwiązań wychodzących naprzeciw doświadczeniom i postulatom regionów.

Przewodnicząca

Konwentu Marszałków Województw RP

Joanna Skrzydlewska

Stanowisko otrzymują:

1. Donald Tusk - Prezes Rady Ministrów
2. Andrzej Domański - Minister Finansów i Gospodarki
3. Marcin Kierwiński - Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji